

MIMO trih škalic od Skrbčić do

U pretprošlom, travanjskom broju “Krčkog vala” opisao sam put kroz deset škalic od Skrbčić do Picika, prekrasnu šetnicu zagubljenu u šumama južnog Šotoventa, koju mi je pred dva desetljeća otkrila moja puntarska *suseda* Marija Kosić (rođ. Morožin). Odmah su uslijedile nove informacije, i to od njezinog sina Nenada Kosića, mojega **bivšeg** puntarskog suseda, koji sada živi u kući pokojnoga *deda* Osipa Morožina Barbe u Skrbčić. Neno je, kao mladi čovjek današnjice, svoje terensko izvješće popratio vrlo kvalitetnim fotografijama snimljenima “pametnim telefonom”, što je bilo i više nego dovoljno da me “zapali”. Ponudio se i za vodiča po terenu, ali niti sam imao strpljenja čekati, niti mi je uopće i trebao vodič nakon njegovih preciznih uputstava – Neno je ipak puno pametniji od svojeg pametnog telefona... Kada *pobira šparoge*, za razliku od većine berača, vidi i još ponešto osim njih, i to nešto i prepoznata.

U prethodnom članku sam napisao da me začudilo što je na obilježenim izletničkim stazama na području grada Krka put od Skrbčić do Picika označen po zaobilaznoj, bitno duljoj stazi, a ne po fascinantnoj “insajderskoj” kratici kroz deset škalic. Bolje razmislivši, zaključio sam da zapravo valja **zahvaliti** Turističkoj zajednici otoka Krka što taj put **nije** trasirala tom “mojom” kraticom, predosjećajući što bi se dogodilo sa škalicama da tuda nagru čopori turista

Picika

koji baš i ne paze kuda i kako gaze... A “otvaranje” tog puta i za bicikliste, što je izgledni nastavak, svakako bi im zadalo smrtni udarac.

Upravo takav je onaj označeni turistički put Skrbčić – Picik, dionica krčkih biciklističkih staza broj 7 i 9 (obje Krk – Skrbčić – Milohnić) odnosno pješačkih staza broj 16 i 74. Put najprije ide 1.4 km “bijelom” cestom od Skrbčić do napuštenog kamenoloma jugoistočno od sela, gdje skreće udesno u šumu i nastavlja 700 m nizbrdo kroz nju, izbijajući konačno na bijelu cestu za Picik. Na dionici što se spušta kroz šumu nailazimo na tri škalice, sada van funkcije, jer su kraj njih probijene lazi, što je finiji naziv za to da je gromača neuredno razvaljena. Ne žalim se na lazi, nego na neurednost, koja odaje da se ljudima žurilo i da nisu imali nimalo smisla/razumijevanja za estetiku – tako bi gromaču probila i divlja svinja...

Monoliti prve škalice poslužili su samo kao vrlo pogodni kameni da se na njih postave oznake (u oba smjera, po jedna na svaki), i bojim se da je to i jedini razlog što nisu naprosto uklonjeni, jer bez njih bi se tuda lakše projurilo. Malo smetaju, ali ne previše, a nečemu su i poslužili – to ih je valjda i spasilo, barem za sada...

Drugu škalicu je spasilo samo to što je metar od staze, a i treća je preživjela iz istog razloga. Oko svake od njih isti svinjac od razbacanog kamenja...

Natpis se ne odnosi na ovu škalicu (sada van funkcije), jer škalice se ionako ničim ne zatvaraju, nego na obližnju zakotu, sada također napuštenu i u jadnom stanju. (Ne, “zakota” nije omaška, nego šotoventinski naziv za zatoku.)

Šesta škatica “moje” staze “kroz deset škalic”, kod raskrižja te staze i one “mimo trih škalic”

Ne tvrdim da je do ove devastacije došlo tek prigodom označavanja turističke pješačke i biciklističke staze, moguće je i da je put na taj način “proširen” već ranije, iz posve “neturističkih” razloga, pa onda izabran za bicikliste jer je već bio prohodan i za njih. No ono što je tu od škatica uspelo preživjeti sada je puno ugroženije, jer je promet bitno veći, pri čemu biciklistima i ti ostaci ipak smetaju, pa je tek pitanje vremena kada će i oni biti uklonjeni. Oznake staze se mogu postaviti i na neko drugo kamenje, možda manje pogodno, ali i manje na putu.

Obilježeni biciklistički put “mimo trih škalic” križa se s “mojom” neobilježenom stazom “kroz deset škalic” kod njezine šeste škalice, stotinjak metara prije izbijanja na donji “makadam”, no jureći biciklist je vjerojatno neće ni primijetiti jer je desetak metara po strani od puta, a gledano s njega i djelomično prikriivena raslinjem. I pješak će je teško opaziti u prolazu, ako je baš ne traži. To sam raskrižje otkrio sasvim slučajno, i to u pravi čas – došlo mi je kao naručeno da se brže dohvatim sela prije mraka koji se već hvatao. Spazivši šestu škalicu, tu sam s olakšanjem napustio dulji,

drugoga. Kada nema ovaca, ideš komotno kroz laz, a kada ih ima, zagradiš laz rahlo složenim kamenjem ili granama *trna* (*drače*) i provlačiš se kroz škalicu. *Tako se to dela!*

P. S.

U prošlom, svibanjskom broju je Rado Žic Mikulin objavio kratak osvrt na “moje” škalice, uz nekoliko svojih vrlo zanimljivih dodataka. Hvala mu na lijepim riječima, a glede dodataka, u potpunosti se slažem s njegovim komentarom da suhozidno majstorstvo skoro sigurno nema nikakve veze s Keltima, već da su isti uvjeti i potrebe radali ista rješenja kod brojnih i vrlo različitih naroda. Rado je oprezno začarkal “...je jimil pravo ali ne, ne vin”, ali znam da zna... Što se pak tiče mazge koja se uredno provlačila kroz škalice, mogu dodati da sam iz pouzdanih usta čuo priču o *tovaru* koji je uredno otvarao zatoke/zakote, zubima izvlačeći klin kojim se zabravljaju. A i dalo mi je misliti kako je škalice za pravo neprohodna za **sva kratkonoga** bića, bila to ovca ili čovjek, ali je lako prohodna za ona **dugonoga**, pa bio to čovjek ili mazga. *Za potegnut se skrozi škalicu ne rabi ti čudo pameti, leh duge noge...*

Ovo je ujedno i uzor kako bi se mogao na zadovoljavajući način riješiti konkretan “sukob” škalica i biciklizma: pored škalice napraviti laz, ali dovoljno široku i za bicikl, i bez kamenog praga na tlu, i ostaviti je otvorenom. I sve to izvesti **uredno** – svjesno uložiti truda da to ne liči na ruševinu, nego da bude uгода oku. Pa onda **i turizam sit i gromača cijela**, samo se hoće malo razumijevanja, volje i vještine. Ovog zadnjega se još nađe, valjalo bi samo pokrenuti i ono prvo dvojje...

označeni put, pa udario do Skrbčić svojom omiljenom kraticom.

I što sada, gromače ili turizam? Tu ne bi trebalo biti zadrž, nego konstruktivan. Turizam je neizbježna stvarnost, i bit će ga sve više. A građevine od gromače su materijalno kulturno naslijeđe, ono je vrijednost, i treba ga sačuvati. Izlaz je da se to kulturno naslijeđe pametno iskoristi i u turizmu, a ne da mu se suprotstavlja ili da od njega stradava.

Za kraj, a i za utjehu, jedna preživjela suhozidna poslastica uz sam put pored napuštenog kamenoloma jugoistočno od Skrbčić, koju vjerojatno ne bih sam ni primijetio, da mi je sused Neno nije bio spomenuo i vrlo precizno locirao. Prekrasno rješenje: laz i škalice jedno do

